

M 300 026

ZVÍŘECÍ POMOČNÍCI

KLÁRKA A VODICÍ PES DAISY

Anna Burdová

Ilustrovala Magda Veverková

FRAGMENT

DAISY

Daisy poslušně sedí u nohy své předvychovatelky, stejně jako dalších sedm psích žáků v řadě. Zatímco dvě cvičitelky předvychovatelům cosi vykládají, Daisynu pozornost upoutá robustní mastif, který po boku svého pána právě vyšel z nádražní budovy.

To je ale fešák! Daisy by se k němu nejraději rozeběhla a pozdravila ho. Ví ale, že nesmí. Sedí jako přikovaná a sleduje psího obra zaujatým pohledem.

„Ne!“ ozve se nad její hlavou. Daisy se trochu lekne a otočí hlavu ke své předvychovatelce Lence. Samozřejmě ví, že když je na vodítku, nesmí se kamarádit s ostatními psy, očuchávat rohy a otáčet se za kolemjdoucími. Jenže si prostě občas nemůže pomoci. Kolem je tolik zajímavých lidí, psů, voňavých a chutných věcí! Jak se pak má jeden soustředit na práci?

Teď se Lence dlouze dívá do očí. Když to vydrží dostatečně dlouho, přijde chutná odměna, jakou nenajde ani v nejhustším křoví – a že se tam občas dají najít věci!

„Dobře!“ řekne Lenka a v prstech se jí objeví voňavý pamlsk. Daisy ho uchopí do zubů tak opatrně, aby Lenku nezranila. Tyhle štěněcí nemotornosti má sice dávno za sebou, občas se jí ale stane, že po pamlsku sáhne moc dychtivě a skousne. Lenka ho v takovém případě nepustí – drží ho v prstech a Daisy si musí odměnu zkusit vzít znovu a opatrně. To si pak dává pozor.

Po úvodním slově cvičitele k následuje procvičování základní poslušnosti. To je těžké tak akorát pro prfata, jako jsou Arnold a Kevin, dva labradoři sourozenci, kteří jsou v předvychovatelské smečce noví. Jsou jim tři měsíce a učí se povely, které služebně starší kolegové mrskají jako páfák násobilku. Daisy po štěňatech mrkne a zjistí, že zas tak nešikovní nejsou. Hlavně Kevinovi se povely *Sedni!* a *Lehni!* moc líbí, protože ví, že za ně bude hojně odměňován. Bráška Arnold je pomalejší. Povel *Lehni!* pro něj není cizí slovo, jenže momentálně ho víc zajímá pamlsek v paniččiných rukou. Ještě jednou a důrazněji zazní: „*Lehni!*“ a Arnold se s vidinou chutné odměny podvoluje povelu a lehá si.

Ještě pár slov pro předvychovatelky prcků a konečně začíná zajímavější program. Jde se pořádně trénovat! Eskalátory, metro, tramvaj, možná někam do obchodu a nakonec velké zakončení v parku, kde se všichni pejsci společně budou moc proběhnout a vyřádit s hračkami.

Skupina psů a jejich páníčků zamíří do nádražní budovy. Budoucí „studenti vysoké školy asistenčních psů“ poslušně kráčejí u nohy svých předvychovatelů. Na úvod přijde proměna do budově.

Daisy ostražitě sleduje dění okolo. Všude je spousta lidí, rachotí kufry na kolečkách, někdo prosvítl na skateboardu, tamhle u okénka

s jízdenkami kdosi křičí, od vchodu do supermarketu se ozývá dětský pláč a z okénka s kebabem to zajímavě voní. Podnětů je tu spousta, ale Daisy to neznepokojuje. Klidně jde u Lenčiny nohy, občas na ni pohlédne a dostane za to pamlsek. Když se Lenka zastaví, aby se s ostatními seřadili před turnikety u vchodu do metra, Daisy si sedne a dostane další odměnu. Jakmile všichni projdou turnikety, Daisy na povel *K noze!* vstane a opět spořádaně kráčí vedle Lenky až k eskalátorům.

Na jezdicí schody jako první nastupuje flat Ervín. Ostřílený člen předvychovatelského týmu je tu dnes naposledy – příští týden nastupuje do výcviku na detekčního psa pro slečnu s cukrovkou. Ervín se bude učit podle pachu rozpoznávat, jestli jeho budoucí panička nemá málo, nebo naopak moc cukru v krvi. Když ucítí, že je něco v nepořádku, upozorní ji, aby si vzala lék dřív, než se jí udělá špatně.

Za Ervínem na eskalátory nastupuje border kolie Bety. Je jí osm měsíců, a i když už zvládá všechno, co má pes z předvýchovy umět, na výcvik je pro ni ještě moc brzy – přece jen, je to tak trochu ještě štěně.

Bety na eskalátory následuje Cairo. Pětiměsíční zlatý retrívr je trochu nejistý. Není divu, nedávno si na jezdicích schodech utrhnu drápek. Začátečnickům se to bohužel občas stane. Cairo proto nasakuje trochu nemotorně. Když sjíždí dolů, nervózně přešlapuje. Předvychovatelka Aika mu dává jeden pamlsek za druhým a chválí ho, aby si Cairo eskalátory spojil s něčím dobrým a zapomněl na to, co se mu minule přihodilo.

Je řada na Daisy. Roční psí slečnu už tahle kovová obluda neděsí. Naopak, občas na ní zachytí zajímavé pachy. Jakmile ale začne schody očichávat, Lenka ji opět napomene. Má pravdu. Na eskalátorech je potřeba se soustředit. Budoucí vodící pes se nesmí nechat rozptýlit ani cestujícími, kteří rychle sbíhají dolů, aby stihli přijíždějící metro – stejně jako mladí lidé, kteří právě s křikem a du-

páním míjejí Daisy. Jeden kluk do ní neomaleně strčí. Fenka se lekne a ohlíží se po Lence. Udělala snad něco špatně, že do ní ten člověk bouchnul? Lenka tentokrát neokřikne Daisy, ale kluka, který do fenky strčil.

Za pár minut už nastupují do soupravy metra. Vlak je pořádně nacpaný a Daisy se ocitá v džungli lidských nohou. Ale nebojí se. Občas naváže oční kontakt s Lenkou, která ji za poslušnost opět odměňuje.

Když se vlak rozjede, člověk stojící vedle Daisy ztratí rovnováhu a přišlápne jí ocas. Au, není to nic příjemného, ale Daisy nevydá ani hlásku. Ostatně, když před pár dny během hry s míčkem skočila na bodlák, bylo to daleko horší.

V příštích dvou stanicích se vagon trochu vyprázdní a Lenka si může sednout. Daisy si jí lehce k nohám tak, aby nepřekážela v cestě. Rozhlédne se a vyhodnocuje situaci. Vidí Cairu, Ervína a Bety. Ostatní jsou někde dál, slyší jen hlasy jejich paniček.

Její pozornost upoutá paní, která sedí na protějším sedadle. Dívá se na ni, usmívá se a cosi říká tónem, podle něhož Daisy jasně pochopí, že mluví k ní. Pak spustí ruku z klína a natahuje ji k Daisy. Ta chce jít hladící ruce vstříc, vzápětí však od Lenky opět slyší *ne*. No jo, to přece taky ví, že se nemůže mazlit s každým na potkání.

Lenka vysvětluje paní, že by Daisy neměla rozptylovat, protože i když zrovna v klidu leží a zdá se, že nic nedělá, vlastně pracuje a nikdo by ji neměl rušit.

Ukazuje přitom na křiklavě žlutou nášivku na Daisyně postroji. Je na ní napsáno: *Budu vodící pes*. Nosí ho všichni psi v předvýchově, aby bylo vidět, že se připravují na svou budoucí kariéru, a měli volný přístup tam, kam jiní psi nesmějí – třeba Daisy občas doprovází Lenku na univerzitu na přednášky. Budoucí vodící pes si musí zvykat všude. Daisy třeba právě na přednášky chodí ráda. Lenka poslouchá výklad a dělá si poznámky a ona jí leží u nohou a může se pořádně prospat. O to víc energie má pak na hraní a výcvik.

Metro zastaví ve stanici Nádraží Holešovice. Daisy už z předěšlých setkání předvychovatelů ví, že proběhne trocha cvičení na nástupišti metra, pak venku a nakonec v tramvaji, kterou popojedou do Stromovky, kam se všichni psi moc těší.

Ve Stromovce tentokrát na Daisy nečeká jen hra s aportem a honička s kamarády. Jsou tu dva neznámí lidé a cosi probírají s cvičitelkami Evou a Zdenou. Daisy si jich zprvu moc nevšimá – když je na volno, má na starost zajímavější věci, pak jí ale Eva přivolá a chce, aby si sedla před tu cizí ženu. Daisy poslechne, pro jistotu se však ohlédne po Lence, co říká na to, že se nechá povelovat někým jiným. Jasně, cvičitelka Eva je tu autorita, ale co kdyby to byla zkouška? Lenka stojí opodál se založenýma rukama, a tak Daisy vyhodnotí, že teď musí poslouchat Evu.

„Ahoj Daisy. No ty jsi krásná! A jak jsi heboučká,“ říká neznámá paní a hladí Daisy po vlnité srsti.

K paní se připojuje i pán. „Ahoj sedmikrásko,“ zalichotí jí českým významem jejího anglického jména a neopomene dodat, jak moc se k ní hodí.

Jo, jo, lichotky dělají fence moc dobře a každý, kdo jí pochválí jemnou srst, kterou zdělila po předcích z rodu královských pudlů, je okamžitě kamarád. Přátelská povaha je totiž Daisy dána zase z druhé rodové větve, zlatých retrívrů.

Ale co to po ní chtějí?
Připínají jí vodítko a jeho
druhý konec vkládají do
ruky neznámé paní. Prý
aby si spolu vyzkoušely
poslušnost. No, tak
dobře. Daisy se na
povel přiradí k noze,
lehne si, vstane, sedne
a obraty u nohy dělá,
jak nejsvědomitěji
dovede, i když z paní

cítí nejistotu. Když si pak udělají malou
procházku a pohrají si s míčkem, nervozita opadne.

„Vypadá to, že si budeme rozumět,“ usmívá se paní a drbe Daisy
na krku. Fenka slastně přivírá oči a možná si myslí to samé. Netuší
ale, že tahle paní nebude jen další kamarádka, ale že se za pár
měsíců stane její paničkou.

Když paní s pánem odejdou, Lenka se rozloučí s ostatními předvy-
chovateli a cvičitelkami Evou a Zdenou.

„Tak jo, příští týden si od tebe Daisy převezmu a začneme s vý-
cvikem,“ říká Eva.

„Jasně, počítám s tím,“ odpovídá jí Lenka a Daisy zachytí v jejím
hlase zvláštní tón. Nerozumí tomu, co si její panička a Eva povídají,
ale cítí, že s Lenkou není něco v pořádku.

„Hlavně z toho nebuď smutná,“ uklidňuje ji Zdena. „Já vím, že se
to lehce řekne, musíš ale myslet na to, že je to její poslání.“

„Vždyť s tím jsem si ji jako štěně brala – že je to jen dočasně,“
pokyvuje Lenka. Dívá se na Daisy a v očích se jí zalesknou slzy. „Jen
jsem nečekala, že k ní tak moc přilnu.“

„Víš co? Pořádně si spolu ten poslední týden užijte a ty myslí na to, že díky tomu, jak ses jí celý rok věnovala, z Daisy bude skvělý vodící pes,“ povzbuzuje Lenku Eva.

Když později Lenka s Daisy sedí ve vlaku, Lenka vzpomíná na uplynulých deset měsíců. Hodně se toho s Daisy jedna od druhé naučily a prožily spoustu skvělých chvil. Celou dobu Lenka měla na paměti, že předvýchova budoucích asistenčních psů je práce na dobu určitou, která spočívá v důsledné výchově psa, a že jedinou odměnou pak je, když předvychovatel ví, že je z jeho štěněte pomocník a parťák člověka s handicapem. Některým lidem je takové zadostiučinění málo a po předvýchově prvního štěněte už si další nevezmou. Přece jen, je to časově náročná práce, protože předvychovatel musí jezdit na pravidelná setkání s cvičiteli a ve svém volném čase chodit s pejskem do obchodů, jezdit s ním hromadnou dopravou a vůbec ho připravovat na situace, do kterých se jako asistenční pes bude s páničkem dostávat. Předvýchova taky vyžaduje velkou odpovědnost, nejen za výcvik psa, ale i za jeho zdraví a bezpečí. Když to všechno člověk (nebo rovnou celá rodina) absoluuje a nakonec se s hafanem, s nímž takhle prožil rok života a přilnul k němu, musí rozloučit, zjistí, že je to pro něj moc těžké a nechce to s dalším psem prodělávat znovu.

Lenka však ví, že si časem vezme další štěně. Jen co udělá státnice, a hlavně, až se ořepe z Daisyina odchodu.

Daisy nic z toho netrápí. Leží Lence u nohou a spí. Houpává jí z vlaku fenku ukolébala do spánku, v němž se jí zdá cosi dobrodružného, protože cuká tlapkami a pošťkává. Možná znovu prožívá hru s kamarády z předvýchovy. Nebo už se ve snu vidí u Lenčiných rodičů, jak se na zahradě honí s jezevčíkem Fildou.

Jak šťastný psí život...

BUDEME MÍT PSA!

„Tak se ti, Klárko, konečně splní sen,“ usmívá se maminka a míchá si lžičkou horký čaj. „Budeme mít psa!“

Klárce radostí div nezaskočí tvarohový koláč, který včera odpoledne s mamkou upekly.

„Fakt? Kdy? A jakýho? Štěňátko? Já bych hrozně chtěla bígl! Víš, mami, oni jsou bíglové takoví hraví a strašně roztomilí...“

„Počkej, počkej, počkej!“ brzdí mamka Klárčino nadšení. „Od štěněte ho určitě mít nebudeme a bígl to taky nebude. Navíc to ještě chvíli potrvá.“

Sladké sousto ztratí chuť. Klárka ho převaluje na jazyku a přemýšlí, jak může mít z té máminy novinky radost, když má tolik háčeků.

„Rozhodla jsem se, že si pořídím vodícího psa, víš?“ vysvětlí maminka.

„Aha,“ odfrkne si Klárka zklamaně. „Tos mohla říct rovnou, že budeš mít psa ty, ne my.“

Máma se snaží Klárku přesvědčit, že její vodící pes nebude jen její, ale bude to plnohodnotný člen rodiny.

„Pes bere rodinu jako svou smečku a má rád všechny, ne jenom jednoho. Copak ty už si nevzpomínáš na Marse? Ten nás měl přece taky rád všechny.“

Na černého labradora Marse už Klárka skoro zapoměla. Byl to taky mámin vodící pes. Byly jí asi čtyři roky, když umřel. Maminka už v tu dobu čekala brášku Áďu a říkala, že si dalšího vodícího psa

zatím pořizovat nebude, protože mladý pes by se s ní a miminkem doma na mateřské nudil.

Klárce se vybaví vzpomínka, jak Mars leží v dětském pokoji u její postele. Ve tmě ho skoro není vidět, Klárka vidí jen světlo poliční lampy, které se mu odráží v očích. Lehával takhle u její postele, jako kdyby věděl, jak moc se Klárka bojí bubáků vytvořených vlastní bujnou fantazií. Když tu ležel Mars, žádní bubáci si netroufli ani přiblížit. Stačilo jen spustit ruku z postele a pohladit psa po širokém čele. To vždycky zvedl hlavu, láskyplně se na ni zadíval a jeho dobrácký výraz říkal: „Neboj se, malá, jen klidně spi. Já tě ohlídám.“

Pak tu najednou Mars nebyl. Táta s mámou se Klárce snažili vysvětlit, že odešel do psího nebe, za duhový most.

Nerozuměla tomu a moc si přála, aby jí rodiče za ten duhový most vzali za Marsem na návštěvu.

Jejich vysvětlení, že tam a ani odtamtud zpátky nikdo nemůže, nechápala. Co to bylo za divné místo? A jak můžou říkat, že se tam má dobře, když je tam uvězněný a bez nich? Dneska už Klárka chápe, že se jí rodiče snažili opatrně vysvětlit, že Mars umřel. Tehdy jí ale trvalo, než si zvykla, že psí kamarád večer nehlídá její postýlku. Pak na něj najednou zapomněla, jako kdyby tu nikdy nebyl.

Ze zamyšlení Klárku vytrhne mámin hlas: „Představ si, vodicí pes bude všude moct jezdit s námi – na výlety, do kina, na hrady a zámky... To by domácí gaučák nemohl.“

Ta představa Klárku nadchne.

„Vodící pes vážně může všude?“

„No jasně, to je dokonce dané zákonem,“ odpoví máma právnický, jako kdyby se už u snídane chtěla připravit na svůj pracovní den. „Kromě bazénu a sauny může všude, dokonce i do nemocnice. Když jsem tě čekala, doprovázel mě Mars i na vyšetření. Hrozně ho tenkrát zaujalo, když jsme poslouchali, jak ti bije srdíčko. Paní doktorka se smála tomu, jak zaujatě natáčel hlavu ze strany na stranu. Říkála mu: ‚Tak co, kolego, je všechno v pořádku?‘ A na to Mars začal vrtět ocasem.“

Klárku maminičino vyprávění nadchne a hned chce vědět víc. Maminka přidá další historku o tom, jak se Mars tvářil, když s tátou přinesli Klárku z porodnice, a pak další, jak si s ní hrál, když začala dělat první krůčky.

„To je skvělý, zase budeme mít velkýho černýho psa...“ zasní se Klárka, když z paměti vyvolává vzpomínky na Marse, který jí jako malé holčičce přišel obrovský.

„Nebudeme,“ vyvede ji ale mamka z omylu. „Je to velkej zlatej pes. Kudrnatěj. A má hezky jemňounkou srst – jako plyšák. Bude se ti určitě moc líbit.“

Goldendoodle
je kříženec
královského
pudla a zlatého
retrívra –
inteligentní,
učenílivý,
oddaný svému
páníčkovi,
přátelský ke
všem lidem
i jiným
zvířatům

„Ty už jsi ho viděla?“ diví se Klárka.

„Včera než táta odjel na služební cestu, jsme se s ním byli s tátou seznámit.“

„To je nefér! Proč jste mě nevzali s sebou? Já bych ho taky chtěla vidět,“ rozčiluje se Klárka.

„Bylo to narychlo, sama jsem se kvůli tomu musela uvolnit z práce. Navíc jsi tou dobou ještě byla ve škole.“

„Zase výmluvy!“ odfrkne si Klárka.

„Kvůli tomu jsem ti to původně nechtěla říkat – věděla jsem, že zase budeš hurovat,“ povzdechne si máma.

Klárka se ale nevydrží zlobit a začne vyzvídat, kdy bude moct psa taky vidět, a chce znát další podrobnosti.

„Je to fenka, jmenuje se Daisy a je to rasa goldendoodle.“

Klárka udiveně povytáhne obočí.

„Co to je za rasu? Nikdy jsem to neslyšela.“

Maminka upřesní, že jde o křížence zlatého retrívra a královského pudla, kteří se poslední dobou ve výcviku na vodící a asistenční psy pro svou šikovnost a dobrou povahu využívají čím dál častěji. Klárka nedokáže zkrotit svou zvědavost, a tak hned vyfukává to divné slovo GOLDENDOODLE do telefonu, aby se podívala na fotky, jak mámin budoucí vodící pes vypadá.

Ve stejný okamžik mámu napadne zkontrolovat čas a vezme do ruky telefon.

„Sedm hodin, třicet pět minut,“ zahrká z mobilu elektronický hlas. Vyděsí se: „To už je tolik?!“

Nastane blázninec. Klárka hltá zbytek koláče a mamka se polije čajem. Klárka si rychle do školní tašky hází krabičku se svačinou a mamka se převléká. Klárka se snaží rozmotat uzel na tkaničkách a mamka se shání po bílé holi. Z výšky šatní skříně v předsíni poplašené pobíhání paniček nezaujatě sleduje rozespálá kočka Maura.

Když Klárka s mamkou vycházejí z bytu, opakují si, jestli mají všechno, jestli Klárka nenechala rozsvícené světlo, jestli je rychlovarná konvice vytažená ze zásuvky...

„Nezapomněla sis, doufám, zase svačinu na kredenci?“ ptá se máma zadýchaně, když pospíchají na tramvaj.

„Nezapomněla, mami, buď bez obav,“ odpoví Klárka dotčeně.

„Já jsem bez obav, ale abys ty nebyla bez svačiny jako včera.“

Klárka se na mámu naštvě. Proč s ní pořád mluví jako s malou holkou? Je jí přece už deset! Tak si včera zapomněla svačinu, no a co? Hlady neumřela. Spolužák Jindra se s ní podělil o ovocnou tyčinku. Byla moc dobrá a Klárka by ani nepoznala, že je bez cukru. Vlastně zapomněla mámě říct, že by tu tyčinku měly koupit, aby jí Jindřichovi mohla vrátit. On má totiž cukrovku, musí držet přísnou dietu a jednou říkal, že potraviny pro diabetiky jsou docela drahé.

Než se Klárka nadechne, aby to mamce řekla, předjede je tramvaj.

„Jé, mami, to je desítka!“

Mamka se pustí Klárčina předloktí.

„Tak utíkej, ať ji chytíš a nepřijdeš do školy moc pozdě!“

Klárka znejistí. Stalo by se něco, kdyby počkala na další tramvaj, která má jet za pět minut, a radši doprovodila mamku na protější zastávku? Přece jen, když teď na křižovatce nefunguje semafor, v ranním provozu se špatně přechází člověku, který dobře vidí, natož mamce, která nevidí vůbec.

„Jen utíkej, já to zvládnou,“ povzbuzuje ji mamka, když si všimne jejího zaváhání.

Klárka zavolá ahoj a rozeběhne se za tramvají. Naskočí do ní v okamžiku, kdy se začnou zavírat dveře. Hned se hrne k zadnímu oknu a dívá se, jak maminka pomalu kráčí k přechodu a fuká si před sebou bílou holí. Přistupuje k ní nějaká paní a asi jí nabízí pomoc, protože mamka se vzápětí usměje, chytí se jí za předloktí, jako se předtím držela Klárky, a jdou spolu přes ulici.

Klárka si oddechne. Úplně zapomněla, že před malou chvílí byla na mámu našťvaná. Je ráda, že jí někdo pomohl. Určitě by to zvládla i sama, ale Klárka už si zvykla, že každé ráno odcházejí z doma spolu a nejdřív mamku dovede na tramvaj jedoucí v opačném směru a teprve pak jede do školy.

Kdyby táta viděl, jak měly naspěch... Určitě by se smál a říkal: „Jen odjedu na služební cestu a vy se tu div neumlátíte jako holubičky v kleci.“

Ještě, že se táta odpoledne vrací. Klárka už se těší, až jí povypráví o vodícím psovi pro mamku. Ale nejdřív tu skvělou zprávu musí říct Jindrovi a taky Ele...